

§ 193

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä

HEL 2020-003269 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä:

Kansallisten lukiokoulutukseen liittyvien uudistusten tavoitteena on vahvistaa lukiokoulutuksen laatua ja oppimistuloksia ja kehittää lukion opetusta niin, että se tukee entistä paremmin opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä tarpeita ja oppimista. Tavoitteena on myös sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle ja nostaa suomalaisten koulutustasoa vuoteen 2030 mennessä siten, että korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus nousee 25–34-vuotiaiden ikäluokassa 50 prosenttiin (nyt 41 prosenttia). Uusi lukiolaki tuli voimaan 1.8.2019 ja lakiuudistuksen myötä Opetushallitus julkaisi marraskuussa 2019 lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelman perusteet. Uusi opetussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2021 lukioissa.

Helsingin kaupungin lukioiden 1.8.2021 voimaan tuleva opetussuunnitelma korostaa erityisesti lukiolaisten hyvinvointia muun muassa siten, että lukioiden toimintakulttuurin ja opetuksen on vahvistettava paremmin opiskelijälähtöisyyttä ja opintojen henkilökohtaistamista. Näiden toimien tavoitteena on lisätä opiskelumotivaatiota ja opintojen mielekkyyttä. Uusi opetussuunnitelma tuo lukiokoulutukseen kaikkien oppiaineiden yhteiset laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, joita myös arvioidaan sekä oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja. Uudessa opetussuunnitelmassa kurssien sijaan opinnot määritellään opintopisteinä, jotka toteutetaan opintojaksoina. Lukiolain mukaisesti opetussuunnitelma määrittää myös henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekemisen jokaisen lukiolaisen kanssa. Korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämäyhteistyö painottuvat entistä enemmän uudessa opetussuunnitelmassa osana oppiaineiden opetusta.

Lukiolain ja uuden opetussuunnitelman vaatimukset tuovat lukiokoulutukseen uusia tavoitteita ja huomattavia muutoksia opettajan työhön ja opetukseen. Oppiainerajat ylittävien opintojaksojen suunnittelu, opettaminen ja arviointi sekä verkkopedagogiikka vaativat opetuksen järjestämistä uudella tavalla. Ohje tiiviimmästä yhteistyöstä lukion ulkopuolelle ja yhteiset laaja-alaisen osaamisen tavoitteet asettavat myös ope-

tukseen tavoitteellisia uudistuksia, joiden toteuttamiseen tarvitaan resursointia ja kokonaiskoordinaatiota lukioissa.

Samalla opintojen henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointi opetusjärjestelyissä tulevat vaatimaan uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja. Lisäksi lukiolain vaade paremmasta oppimisen tuesta ja ohjauksesta edellyttävät opetushenkilöstöltä uudenlaista osaamista ja aikaa opiskelijoiden henkilökohtaisempaan ohjaamiseen ja kohtaamiseen. Tällä hetkellä ryhmäkoot ovat vaihtelevat yleensä 25–35 opiskelijan välillä. Valinnaisten kurssien ryhmäkokokeskiarvo on noin 20–25.

Ylioppilaskirjoitusten painoarvon kasvaessa korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa on myös merkittävä asia, joka tulee huomioida opetusjärjestelyissä. Opetussuunnitelman tavoite opintojen henkilökohtaistamisen ja opintojen mielekkyyden tukemisen tavoissa on tärkeää huomioida, että Helsingin kaupungin lukioissa lukiolainen voi valita häntä kiinnostavista oppiaineista ja erityisesti hänen osallistuessaan kyseisen oppiaineen ylioppilaskirjoitukseen lukiokohtaisia valinnaisia opintojaksoja, jotka syventävät hänen osaamistaan ja jotka edesauttavat hänen onnistumistaan ylioppilaskirjoituksissa. Korkeakoulujen valintauudistuksen myötä ylioppilaskirjoitusten arvosanoilla on yhä suurempi merkitys korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Näin ollen lukioissa tulee tarjota valinnaisia opintojaksoja, jotta kansallinen tavoite opiskelijoiden sujuvasta siirtymisestä korkeakouluopintoihin toteutuu.

Vuodesta 2017 alkaen lukiokoulutusta ei ole enää budjetoitu kursseina vaan opiskelijakohtaisena kokonaisbudjettina. Kokonaisbudjetti/opiskelija muodostuu valtionosuudesta ja Helsingin kaupungin omasta rahoituksesta. Suomenkielisen lukiokoulutuksen kokonaisbudjetti/opiskelija vuodelle 2020 on 7 342 euroa. Ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa vastaava luku on 8 077 euroa. Vuodesta 2019 vuoteen 2020 opiskelijakohtainen kokonaisbudjetti on hieman noussut sekä suomen- että ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa.

Vaikka opiskelijaa kohden oleva rahasumma on kasvanut, ovat myös kiinteät kustannukset samalla nousseet, mikä vaikuttaa opetukseen käytettävissä olevaan rahamäärään. Kiinteitä kustannuksia ovat esimerkiksi vuokrat, opiskelijaruokailu ja siivouskustannukset. Suomenkielisessä lukiokoulutuksessa kiinteät kustannukset ovat vuodesta 2019 vuoteen 2020 nousseet 189 euroa/opiskelija ja ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa 17 euroa/opiskelija. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että jotta voidaan turvata lukioiden monipuolinen toiminta ja laaja opintotarjonta, lukiokoulutuksessa on säilytettävä nykyinen vuoden 2020 rahoitustaso ja sen lisäksi katettava vuodelle 2021 odotettavissa olevista toiminnallisista muutoksista aiheutuvat lisäkustannukset.

Kansallisen lukiouudistuksen tuomat tavoitteet lukiokoulutukselle vaativat Helsingin kaupungin lukioiden rahoituksen tason varmistamista vuoden 2020 tasolle. Valtuustoaloitteessa esitetty lukioiden resurssien lisäys tukee kansallisia tavoitteita edistämällä opiskelijoiden jatko-opintoihin siirtymistä. Sen lisäksi, että rahoitustaso varmistetaan, on huomioitava henkilöstön palkkakustannusten kasvamiseen, vuokratulojen nousemiseen, opiskelijamäärän kasvamiseen ja oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvät kustannukset. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erytyssuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden kurssitarjonnan parantaminen ja ryhmäkojen pienentäminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Vesa Korkkulan ja kahdeksan muun valtuutetun talousarvioaloitteesta kaupungin lukioiden kurssitarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä.

Aloitteessa esitetään, että talousarvioon varataan 3 100 000 euron lisämääräraha, jolla saadaan noin 1000 kurssin verran lisäystä kaupungin lukioiden kurssitarjontaan ja parannetaan siten opiskelijoiden edellytyksiä hakeutua jatko-opintoihin. Aloitteessa esitetään myös, että lisäresurssit kurssien järjestämiseen tulee kohdentaa suhteessa kunkin lukion opiskelijamäärään.

15.09.2020

Asia/10

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin:
310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erityissuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden kurssitarjonnan parantaminen ja ryhmäko-
kojen pienentäminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano